

A MESZK Etikai Kollégiumának 2/2012 állásfoglalása

a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény paraszolvenciát érintő rendelkezéseiről

Az állásfoglaláshoz kapcsolódó jogi és etikai szabályozás áttekintése

Jogszabályi háttér:

1. Munka Törvénykönyve:

1. § E törvény a tisztességes foglalkoztatás alapvető szabályait állapítja meg a vállalkozás és a munkavállalás szabadságának elve szerint, tekintettel a munkáltató és a munkavállaló gazdasági, valamint szociális érdekeire.

6. § (1) A munkaszerződés teljesítése során - kivéve, ha törvény eltérő követelményt ír elő - úgy kell eljárni, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

(2) A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelően kell eljárni, továbbá kölcsönösen együtt kell működni és nem lehet olyan magatartást tanúsítani, amely a másik fél jogát, jogos érdekét sérti.

(3) A munkáltató a munkavállaló érdekeit a méltányos mérlegelés alapján köteles figyelembe venni, a teljesítés módjának egyoldalú meghatározása a munkavállalónak aránytalan sérelmet nem okozhat.

(4) Az e törvény hatálya alá tartozók kötelesek egymást minden olyan tényről, adatról, körülményről vagy ezek változásáról tájékoztatni, amely a munkaviszony létesítése, valamint az e törvényben meghatározott jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése szempontjából lényeges.

52. § (2) A munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulása nélkül harmadik személytől díjazást a munkaviszonyban végzett tevékenységére tekintettel nem fogadhat el, vagy nem köthet ki.

(3) A munkavállalót munkaszerződés vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján megillető munkabért csökkenteni nem lehet arra tekintettel, hogy a munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulásával a (2) bekezdésben meghatározott díjazásban részesült.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott díjazásnak minősül minden olyan vagyoni értékű szolgáltatás, amelyet harmadik személy a munkáltatót megillető szolgáltatáson felül a munkavállalónak nyújt.

2. Büntető Törvénykönyv:

250. §-255/A. §. Vesztegetés

250. § (1) Az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatosan jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretet elfogadja, illetőleg a jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetett követ el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

További paragrafusokban meghatározott speciális esetekben (pl. a költségvetési szerv) 3 évig terjedő szabadságvesztéssel, valamint további kiemelt tényezők esetén, az ítélet magasabb büntetési tétellel szankcionálható.

Etikai háttér:**1. MESZK Etikai Kódex:**

I/2. Az egészségügyi szakdolgozó munkáját hivatásként, önkéntes, saját belső meggyőződés alapján, felelősségtudattal végezze. A hivatása gyakorlásával összefüggő egyéni, közösségi, továbbá társadalmi igényeket és szükségleteket a hatályos jogszabályok, a szakma szabályai, rendeletei, tudományosan megalapozott eljárásai, és ezeken alapuló ismeretei alapján elégítse ki.

II/21. Az egészségügyi szakdolgozó hálapénzt nem kérhet, és nem tanúsíthat olyan ráutaló magatartást, amely hálapénz iránti igényt fejez ki.

II/22. Az etikai normák különösen súlyos megsértésének minősül, ha az egészségügyi szakdolgozó hálapénzt kér, vagy erre utaló magatartást tanúsít a sürgősségi betegellátás során, haldokló beteg ellátása során, egészségügyi dolgozó ellátása során, és minden olyan esetben, amikor az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés korlátozott.

II/23. Az egészségügyi szakdolgozók egymástól nem fogadhatnak el hálapénzt.

A jogi szabályozás és az etikai iránymutatás összevetése:

- Amennyiben a munkáltató nem engedélyezi a hálapénz elfogadását, és azt az egészségügyi szakdolgozó nem is fogad el, akkor a jogkövető magatartás egyértelmű.
- Amennyiben a munkáltató nem engedélyezi a hálapénz elfogadását, de az egészségügyi szakdolgozó mégis elfogadja azt, akkor jogszabálysértést, mellyel együtt etikai vétséget követ el. (I/2. pont alapján)
- Amennyiben a munkáltató engedélyezi a hálapénz elfogadását, de az egészségügyi szakdolgozó nem fogadja el, az az önálló döntése, nem sért jogi- és etikai szabályokat.
- Amennyiben a munkáltató engedélyezi a hálapénz elfogadását az egészségügyi szakdolgozó etikai vétséget nem követ el *kivéve*, ha egészségügyi szakdolgozótól fogad el hálapénzt (MESZK Etikai Kódex II/23. bekezdés). Ezért ellene etikai eljárás indítható, melyben akár etikai vétség elkövetése igazolható első fokon, majd másodfokon is. A dolgozó polgári bíróság előtt próbálhatja meg érvényesíteni vélt vagy jogos igazát. Az egészségügyi szakdolgozóra, mint szakmai kamarai tagra, vonatkoznak a szervezet szabályai, így az Etikai kódex is. A bírói jogalkalmazás mondhatja ki, hogy az etikai szabály jogszerű-e.

Állásfoglalás:

Jelen esetben az etikai és a jogi szabályozás nincs szinkronban egymással.

A munkáltató döntése nem mentesíti az egészségügyi szakdolgozót az erkölcsi felelősségvállalástól.

A munkáltató által kiadott hozzájárulás megfogalmazásakor törekedni kell az erkölcsi kérdések kiemelésére és figyelembevételére.

A jelenleg hatályban lévő MESZK Etikai Kódexe erkölcsi útmutatást ad és védelmet jelent az egészségügyi szakdolgozók részére.

A törvényi változást követően kialakuló gyakorlati tapasztalatoknak megfelelően, az egészségügyi kamarák számára szükségessé válhat az Etikai Kódexek felülvizsgálata, azok esetleges módosítása.

A jogalkotók figyelmét fel kívánjuk hívni az ápolók anyagi és erkölcsi megbecsültségének hiányára, továbbá arra, hogy a jelenlegi joggyakorlat nem veszi figyelembe az erkölcsi normákat, illetve torzítja azokat.

MESZK Etikai kollégium

A MESZK Országos Elnöksége 2012. június 26-án a TET-val, a SZTT-val kibővített OE döntése alapján, valamint a 2012. június 29-én tartott rendkívüli OE-i egyeztetés eredményeképpen, a 32/2012 (06.29.) OE számú határozatában elfogadta.